



Hornpipe je tanec nazvaný podle starého dvouplátkového nástroje vyrobeného ze zvířecího rohu. Tuto taneční formu používali v barokním období zejména Georg Friedrich Händel a Henry Purcell, příklady lidových hornpipů najdeme mj. v různých vydáních sbírky Johna Playforda *The English Dancing Master*.

DIMINUCE – ZDOBNÍ V RENESANČNÍ HUDBĚ



Diminuce je základní způsob zdobení v renesanční a raně barokní hudbě. Z 16. a 17. století se dochovaly desítky traktátů podrobně popisujících diminuční praxi, názorným příkladem je první učebnice hry na zobcovou flétnu *Opera intitulata fontegara* (1535) Sylvestra Ganassiho. Traktáty obsahují desítky či stovky návrhů zdobení jednotlivých intervalů, postup v ŽS demonstruje nejjednodušší způsob práce s tabulkami ozdob. V další fázi by hráč měl být schopen navrhované ozdoby transponovat, rytmicky i melodicky přizpůsobovat dané skladbě a na základě vzorů vytvářet diminuce vlastní. Všechny dobové prameny považují za základní způsob hry diminucí střídání artikulační slabik, nikoli legato.

ŽS cvičení 19

První krok nácviku by bylo možno nazvat **odzdobení** anebo **vyhledání kostry melodie**. Postup byl naznačen v souvislosti se skladbami J. van Eycka ve Flautoškole 2 (MS2, strana 58) a v 1. kapitole Flautoškoly 3 (MS3, strana 26).

Nyní by již měli být všichni žáci schopni s pomocí učitele melodii zjednodušit, což výrazně napomůže chápání frází. Tento postup doporučujeme provádět nejen v souvislosti s diminucemi. **Podobným způsobem lze odzdobit podstatnou část skladeb z 16.–18. století!**

POZNÁMKY K NÁCVIKU POPSANÉMU V ŽS:

Po odzdobení se osvědčuje prohrát některé nebo všechny možnosti uvedené v tabulkách. Výborně funguje **hra na ozvěnu**, při níž žák opakuje jednotlivé modely předehrávané učitelem, nebo **otázka a odpověď**, kdy na učitelův model žák odpoví jiným obdobným.

- Odhadněte, zda žák potřebuje noty vidět, nebo zda dokáže hrát z paměti.
 - Hra podle sluchu je žádoucí, je-li toho žák schopen.
- Mezi otázkou a odpovědí nepřestávejte cítit rytmický puls.
- Rytmus lze modifikovat, ozdoby je možné také zjednodušit.
- Uvedené modely slouží jako inspirace pro vlastní pokusy ve stejném duchu.
 - S šikovnými dětmi můžeme motivy transponovat a upravovat.
- Cvičení tohoto druhu rozvíjejí hudební představivost a vnímání stylu.
- Rytmická orientace má zásadní význam, cvičme nejdříve velmi pomalu. Nedovolme žákům, aby v rytmu „plavali“, raději zvolme snazší ozdobu.

Podobný nácvik se dá s úspěchem použít při skupinové výuce (např. v hodinách komorní hry), kdy žáci mohou hrát ozdoby

- dohromady
 - v unisonu
 - každý ve stejný okamžik jinou ozdobu
- střídavě.

Jako předstupeň popsaného postupu lze vyzkoušet rytmické improvizaci cvičení využívající odzdobenou melodii (viz MS2, strana 50).

Při hraní celé skladby nejprve zdobíme jenom jeden motiv (např. některé z taktů 1, 3, 9, 13, 16), potom izolovaně další. Teprve až žák získá určitou zběhlost, zdobí na různých uvedených místech.

- Nejdůležitější je neztratit návaznost melodie.
- Začínáme s jednoduššími motivy.
- Když si žák nebude jistý, vždy může zahrát neozdobenou verzi.
- Podporujeme sebedůvěru žáků – při zdobení se každému stane, že někdy „zabloudí“, podstatné je, aby dokázal ze situace „vybruslit“ a plynule pokračovat ve skladbě.



Bransle – viz MS2, strana 17.